

12.6.2020

Liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 101/2020 vp)

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi covid-19-epidemian aiheuttaneen koronaviruksen tartuntaketjujen katkaisua tehostavasta tietojärjestelmästä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi. Epidemian jatkuessa on välttämätöntä huolehtia tartunnan saaneiden tartuntaketjujen kartoittamisesta, tartunnan saaneiden eristämisestä ja mahdollisesti altistuneiden karanteeniin asettamisesta, mihin mobiiliteknologiaa hyödyntävä tietojärjestelmä tuo osaltaan apuja. Covid-19-kriisin alusta lähtien eri puolilla maailmaa on kehitetty ja otettu käyttöön erilaisia mobiilisovelluksia, osa näistä viranomaisten toimesta.

Tartuntatautilaissa säädettäisiin tilapäisesti Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen tehtäväksi mobiiliteknologiaan perustuvan tietojärjestelmän tarjoaminen koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämisen ja katkaisun tehostamiseksi. Laissa säädettäisiin myös Kansaneläkelaitoksen tehtävästä tietojärjestelmän ylläpidosta Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen lukuun. Lisäksi säädettäisiin tietojärjestelmän käytön yhteydessä tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä ja niiden suojasta sekä järjestelmän tietoturvallisuuden arvioinnista. Mobiilisovelluksen käyttäminen olisi väestölle maksutonta ja vapaaehtoista.

Liikenne- ja viestintäministeriö tukee mobiilisovelluksen käyttöönottoa ja ehdotettuja säädösmuutoksia. Mobiilisovelluksesta olisi aidosti hyötyä koronaviruksen leviämisen estämisessä sekä tartuntaketjujen tunnistamisessa ja katkaisemisessa. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa esityksen mukaisesti, että ratkaisun tulee olla vapaaehtoisuuteen perustuva. Ratkaisun tulee myös kunnioittaa perusoikeuksia kuten yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että ratkaisun korkea tietoturvan taso varmistetaan. Ehdotuksella uudeksi pykäläksi tietoturvallisuuden arvioimisesta mahdollistetaan tietojärjestelmän tietoturvallisuuden tehokas arviointi ennen ratkaisun käyttöönottoa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus toteuttaa tietoturvallisuuden arviointityön. Ottaen huomioon asian kiireellisyys ja käyttöönotettavan järjestelmän tekninen luonne, Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus on sopivin taho tietoturvallisuuden arvioimisen toteuttajaksi. Liikenne- ja viestintäministeriö haluaa muistuttaa, että Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskukselle on varattava kohtuullinen aika riittävän perusteellisen arvioinnin suorittamiseksi.

Henkilötietojen käsittelyn riittävällä suojaamisella ja tietoturvan varmistamisella luodaan myös väestön luottamusta mobiilisovellukseen. Luottamus kehitettävää ratkaisua kohtaan on erittäin tärkeää, koska mobiilisovelluksen tavoitteita ei saavutettaisi ilman riittävän suurta käyttäjämäärää. Väestön luottamuksen saavuttamiseksi on myös tärkeää kiinnittää erityistä huomiota mobiilisovelluksen nimeämiseen sen markkinointivaiheessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että esitetyt tietojärjestelmän tarjoamista koskevat lainsäädäntöehdotukset jättävät viranomaisille mahdollisuuden hankkia käyttöönotettavan ratkaisun yksityiseltä sektorilta. Yksityisellä sektorilla on merkittävää ohjelmisto- ja sovellusosaamista, jota on jo tähän mennessä pyritty hyödyntämään mobiilisovelluksen nopean käyttöönoton mahdollistamiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että esityksessä on tunnistettu mobiilisovelluksen nopean käyttöönoton merkitys. Tämän osalta tulee huolehtia siitä, että esitetyt lainsäädäntömuutokset saadaan voimaan mahdollisimman pian.

Olli Lehtilä
Neuvotteleva virkamies